

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти

сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015

Кафедра філософії, соціології та політології

**ФІЛОСОФІЯ
/ PHILOSOPHY**

РОБОЧА ПРОГРАМА / COURSE OUTLINE

освітній ступінь	молодший бакалавр	/	junior bachelor
галузь знань	07 Управління та адміністрування	/	Management and administration
	05 Соціальні та поведінкові науки		/social and behavioral sciences
спеціальність	072 Фінанси, банківська справа та страхування	/	Finance, Banking and Insurance
	051 Економіка		/ Economics

Київ 2020

Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу КНТЕУ заборонено

Автори: А.Ю.МОРОЗОВ, доктор філософських наук, доцент;
Ю.І. КУЛАГІН, кандидат філософських наук, професор;
О.В. КРАСІЛЬНИКОВА, кандидат історичних наук

Програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри філософії,
соціології та політології, «30» червня 2020 р., протокол № 30

Рецензенти: С.О. ГУДКОВ, кандидат філософських наук, доцент
Н.В. ГУСАРЕВИЧ, кандидат економічних наук,
доцент
А.А. НІЦОЙ, кандидат історичних наук, директор
громадської організації «Центр стратегічних
розробок»

РОБОЧА ПРОГРАМА / COURSE OUTLINE

освітній ступінь	молодший бакалавр	/	junior bachelor
галузь знань	07 Управління та адміністрування 05 Соціальні та поведінкові науки	/	Management and administration / Social and behavioral sciences
спеціальність	072 Фінанси, банківська справа та страхування 051 Економіка	/	Finance, Banking and Insurance / Economics

І. СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ ТА РОЗПОДІЛ ГОДИН ЗА ТЕМАМИ (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН)

№ пор.	Назва теми	Кількість годин				Форми контролю
		всього годин/ кредитів	з них			
			Лекції	Практичні (семінарські) заняття / МК	самостійна робота студентів	
1	Філософія як світогляд і наука	18	4	4	10	О, КТ, ТЗ, ЕК
2	Філософське вчення про буття	14	2	2	10	О, КТ, ТЗ, ЕК
3	Філософія людини	18	4	4	10	О, КТ, ТЗ, ЕК
4	Філософія свідомості	14	2	2	10	О, КТ, ТЗ, ЕК
5	Філософія пізнання	16	4	4	8	О, КТ, ТЗ, ЕК
6	Філософська теорія розвитку	14	2	2	10	О, КТ, ТЗ, ЕК
7	Філософія суспільства та цивілізації	16	4	4	8	О, КТ, ТЗ, ЕК
8	Філософія економіки	12	2	2	8	О, КТ, ТЗ, ЕК
9	Філософія історії	10	2	2	6	О, КТ, ТЗ, ЕК
10	Філософія культури	14	2	2	10	О, КТ, ТЗ, ЕК
11	Філософія моралі	12	2	2	8	О, КТ, ТЗ, ЕК
12	Філософія релігії	16	4	4	8	О, КТ, ТЗ, ЕК
13	Філософія права / в т.ч. Модульний контроль	6			6	ККР
Разом		180/6	34	34	112	Екзамен

Скорочення:

О – опитування; КТ – комп'ютерне тестування; ТЗ – творче завдання;
ЕК – експрес-контроль; ККР – комплексна контрольна робота.

II. ТЕМАТИКА ТА ЗМІСТ ЛЕКЦІЙНИХ, СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ, САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Результати навчання	Навчальна діяльність*	Робочий час студента, год.
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
<p>Знати: духовно-творчу природу філософського знання його гуманістичну спрямованість.</p> <p>Вміти: засвоїти основні етапи становлення філософії як універсального типу знань про світ та людину.</p>	<p style="text-align: center;">Тема 1. Філософія як світогляд і наука</p> <p>Лекція №1. Філософія в контексті історичних трансформацій світогляду.</p> <p style="text-align: center;">План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність та історичні типи світогляду. 2. Предмет, структура та основні функції філософії. <p style="text-align: center;">Список рекомендованих джерел:</p> <p><i>Основна:</i> 1-5. <i>Додаткова:</i> 13,14, 17, 18, 21. <i>Інтернет-ресурси:</i> 25, 26, 29.</p>	2
	<p style="text-align: center;">Лекція №2</p> <p>Сутність та характерні ознаки основних етапів становлення та розвитку філософської думки.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Домодерна філософська думка: античність і середньовіччя. 2. Філософія Модерну і «проект Просвітництва» 3. Філософсько-світоглядні пошуки XIX-XX ст. 	2
	<p>Семінар №1. Історія філософії у визначних постатях</p> <p>План семінару.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Видатні давньогрецькі мислителі: Піфагор, Платон, Сократ, Аристотель (презентації). 2. Провідні філософи Стародавнього Риму: Сенека, Епікур, Марк Аврелій (презентації). 3. Впливові філософи доби Просвітництва і романтизму: Вольтер, Руссо, Гете (презентації.) 	2
	<p>Семінар № 2. Українська філософська традиція у визначних постатях.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Українська «філософія серця»: Г. Сковорода і П. Юркевич (презентації) 2. Філософсько-релігійні мотиви у творчості М. В. Гоголя і Т. Г. Шевченка (презентації) 3. Світоглядні та естетичні пошуки І. Франка та Лесі Українки (презентації) 	2

	<p style="text-align: center;">Завдання для самостійної роботи</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підготуватися до обговорення питань семінару, ознайомитися з рекомендованою літературою, відпрацювати в опорному конспекті лекцій (ОКЛ) зміст 1 лекції 2. Уточнити визначення понять світогляд, магія, міфологія, релігія, філософія, логос та законспектувати їх в словник. 3. Ознайомитися з проблемним завданням та висловити свою думку (Філософія: підр./Львів В.В., Кулагін Ю.І., Ч.2.- К. «Альтерпрес», 2002. - С. 36). 4. Ознайомитися з уривком праці П. Юркевича «Серце та його значення в духовному житті людини» та законспектувати основні його положення у робочий зошит (Філософія: хрестоматія). 5. Підготувати презентацію на тему «Філософія серця Б. Паскаля». <p style="text-align: center;">Список рекомендованих джерел: <i>Основна:</i> 1-5. <i>Додаткова:</i> 13,14, 17, 18, 21. <i>Інтернет-ресурси:</i> 25, 26, 29.</p> <p style="text-align: center;">Тема 2. Філософське вчення про буття. Лекція. Онтологія і метафізика. План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проблема буття в історії філософії. 2. Структура буття та основні онтологічні категорії. <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основна:</i> 1-5. <i>Додаткова:</i> 13,14,17,18, 21. <i>Інтернет-ресурси:</i> 25, 26, 29.</p> <p style="text-align: center;">Семінар. Проблема буття та її філософські інтерпретації План семінару:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Матеріалістичне та ідеалістичне вчення про буття. 2. Простір, час і рух як форми буття матерії. 3. Стародавні та сучасні космологічні теорії. <p style="text-align: center;">Завдання для самостійної роботи</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підготуватися до обговорення питань семінару, ознайомитися з рекомендованою 	<p style="text-align: center;">10</p> <p style="text-align: center;">2</p> <p style="text-align: center;">2</p>
Знати: філософський	<ol style="list-style-type: none"> 1. Підготуватися до обговорення питань семінару, ознайомитися з рекомендованою 	

<p>зміст понять «буття», «матерія», «субстанція» в історії філософської думки.</p> <p>Вміти: засвоїти філософські категорії: рух, простір і час як універсальні форми мислення, пізнання і діяльності.</p>	<p>літературою, відпрацювати в ОКЛ зміст 2 лекції.</p> <p>2. Уточнити визначення понять: онтологія, буття, субстанція, матерія, рух, розвиток, час, простір, свідомість та законспектувати їх в словник.</p> <p>3. Підготувати презентацію на тему «Андронний колайдер і гіпотеза Великого Вибуху».</p> <p>4. Законспектувати працю Аристотеля «Метафізика»</p> <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основна:</i> 1-5. <i>Додаткова:</i> 13,14,17,18, 21. <i>Інтернет-ресурси:</i> 25, 26, 29.</p>	<p>10</p>
<p>Знати: основні проблеми походження та сутності людини.</p> <p>Вміти: аналізувати визначальні чинники становлення людини як особистості.</p>	<p style="text-align: center;">Тема 3. <u>Філософія людини</u></p> <p style="text-align: center;">Лекція 1. Сутність і походження людини</p> <p style="text-align: center;">План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розвиток історико-філософських уявлень про людину. 2. Проблема антропосоціогенезу. <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основна:</i> 1-5. <i>Додаткова:</i> 13,14, 17,18, 19, 21. <i>Інтернет-ресурси:</i> 25, 26, 29.</p> <p style="text-align: center;">Семінар 1. Основні напрямки філософії людини.</p> <p style="text-align: center;">План семінару:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Людина у класичній філософії. 2. Концепція людини у романтизмі: український та європейський контекст. 3. Проблема людини у фокусі філософії життя та екзистенціалізму. <p style="text-align: center;">Лекція 2. Філософські проблеми людського буття</p> <p style="text-align: center;">План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проблема смислу та цінностей людського буття 2. Свобода волі як філософська проблема. <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основна:</i> 1-5. <i>Додаткова:</i> 13,14, 17,18, 19, 21. <i>Інтернет-ресурси:</i> 25, 26, 29.</p>	<p style="text-align: center;">2</p> <p style="text-align: center;">2</p> <p style="text-align: center;">2</p>

	<p align="center">Семінар 2. Самовизначення і самореалізація людини.</p> <p align="center">План семінару</p> <p>4.Індивід, індивідуальність, особистість як форми самовизначення людини.</p> <p>5.Проблема смислу життя і смерті (за працею В. Франкла «Людина в пошуках смислу»)</p> <p>6. Роль і значення любові в процесі самореалізації особистості (за працею Е. Фромма «Мистецтво любові»)</p> <p align="center">Завдання для самостійної роботи</p> <p>1. Підготуватися до обговорення питань семінару, ознайомитися з рекомендованою літературою, відпрацювати в ОКЛ зміст 3 лекції.</p> <p>2.Уточнити визначення понять філософська антропологія, людина, індивід, індивідуальність, особистість, відчуження, свобода, сваволя, смисл життя та законспектувати їх в словник.</p> <p>3. Ознайомитися з проблемним завданням та висловити свою думку (Філософія: підр./Ільїн В.В., Кулагін Ю.І., Ч.2.- К. «Альтерпрес», 2002. - С. 124).</p> <p>4. Ознайомитися з завданням для творчої самостійної роботи (Філософія: навч. посіб. / М.О.Шкепу.-К.: КНТУ, 2010. - С. 287).</p> <p>5. Підготувати презентацію на тему «Едвард Сноуден: свобода як виклик системі»</p> <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основна:</i> 1-5. <i>Додаткова:</i> 13,14, 17,18, 19, 21. <i>Інтернет-ресурси:</i>25, 26, 29.</p>	<p align="center">2</p> <p align="center">10</p>
<p>Знати: природу і структуру свідомості. Вміти: засвоїти співвідношення свідомості і самосвідомості.</p>	<p align="center">Тема 4.<u>Філософія свідомості</u></p> <p align="center">Лекція. Походження і природа свідомості</p> <p align="center">План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історико-філософські концепції свідомості. 2. Походження та сутність свідомості. 3. Свідомість і несвідоме. <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основна:</i> 1-5.</p>	<p align="center">2</p>

	<p><i>Додаткова:</i> 13,14.17,18, 19, 21. <i>Інтернет-ресурси:</i>25, 26, 29.</p> <p>Семінар. Свідомість як відображення. План семінару:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Відображення та його форми. 2. Структура, форми та рівні свідомості. 3. Свідомість і самосвідомість. <p>Завдання для самостійної роботи</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підготуватися до обговорення питань семінару, ознайомитися з рекомендованою літературою, відпрацювати в ОКЛ зміст 4 лекції. 2. Уточнити визначення понять свідомість, мислення, мова, самосвідомість, рефлексія, відображення та законспектувати їх в словник. 3. Ознайомитися з проблемним завданням та висловити свою думку (Філософія: підр./Львів В.В., Кулагін Ю.І., Ч.2.- К. «Альтерпрес», 2002. - С. 151). 4.Ознайомитися з завданням для творчої самостійної роботи (Філософія: навч. посіб. / М.О.Шкепу.-К.: КНТУ, 2010. - С. 287). 5. Підготувати презентацію на тему «Проблеми мозку у творчості академіка Н. П. Бехтеревої» <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основна:</i> 1-5. <i>Додаткова:</i> 13,14.17,18, 19, 21. <i>Інтернет-ресурси:</i>25, 26, 29.</p>	<p>2</p> <p>10</p>
<p>Знати: сутність та структуру пізнавального процесу. Вміти: використовувати методи наукового пізнання на практиці</p>	<p>Тема 5.Філософія пізнання Лекція 1. Пізнання як філософська проблема. План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історико-філософський генезис теорії пізнання. 2. Чуттєве і раціональне пізнання. 3. Сучасна теорія пізнання. 4.Істина як процес і мета пізнання. <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основна:</i> 1-5. <i>Додаткова:</i> 13, 14, 17, 18, 19, 21. <i>Інтернет-ресурси:</i>25, 26, 29.</p>	<p>2</p>

	<p align="center">Семінар 1. Особливості пізнавального процесу.</p> <p align="center">План семінару</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність, структура та взаємозв'язок чуттєвого та раціонального рівнів пізнання 2. Розсудок та розум – два рівня раціональності. 3. Істина як процес і мета пізнання. Історична і практична природа істини. 	2
	<p align="center">Лекція 2. Наукове пізнання.</p> <p align="center">План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Теорія і методологія наукового пізнання. 2. Наукове знання: сутність, структура та форми. <p align="center">Список рекомендованих джерел:</p> <p><i>Основна:</i> 1-5. <i>Додаткова:</i> 13, 14, 17, 18, 19, 21. <i>Інтернет-ресурси:</i> 25, 26, 29.</p>	2
	<p align="center">Семінар 2. Сутність та методологія наукового дослідження.</p> <p align="center">План семінару:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність, структура та основні рівні наукового пізнання. 2. Форми наукового знання. 3. Методи наукового дослідження. <p align="center">Завдання для самостійної роботи</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підготуватися до обговорення питань семінару, ознайомитися з рекомендованою літературою, відпрацювати в ОКЛ зміст 5 лекції. 	2
	<ol style="list-style-type: none"> 2. Уточнити визначення понять гносеологія, агностицизм, емпіризм, сенсуалізм, софістика, раціоналізм, формальна логіка, діалектична логіка, індукція, дедукція, аналіз, синтез, узагальнення, моделювання, ірраціоналізм, догматизм, істина, практика та законспектувати їх в словник. 3. Ознайомитися з проблемним завданням та висловити свою думку (Філософія: підр./Львів В.В., Кулагін Ю.І., Ч.2.- К. «Альтерпрес», 2002. - С. 187). 4. Підготувати презентацію на тему «Життя і творчість І. Канта» 	8

	<p>5. Законспектувати працю Р. Декарта «Міркування про метод».</p> <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основна:</i> 1-5. <i>Додаткова:</i> 13, 14, 17, 18, 19, 21. <i>Інтернет-ресурси:</i> 25, 26, 29.</p>	
<p>Знати: діалектику як універсальну теорію розвитку природи, суспільства і мислення. Вміти: застосовувати принципи, закони та категорії діалектики у процесі пізнання.</p>	<p>Тема 6. <u>Філософія розвитку</u> Лекція. Діалектика як філософська наука План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність діалектики та її історико-філософські форми. 2. Принципи діалектики. 3. Категорії діалектики <p>Список рекомендованих джерел <i>Основна:</i> 1-5. <i>Додаткова:</i> 13, 14, 17, 18, 19, 21. <i>Інтернет-ресурси:</i> 25, 26, 29.</p> <p>Семінар. Характерні особливості діалектичного погляду на світ. План семінару:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Закони діалектики. 2. Форми суперечностей та способи їх розв'язання. Суперечність як рушійна сила розвитку. 3. Діалектика, метафізика, софістика та еkleктика як методи філософування <p>Завдання для самостійної роботи</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підготуватися до обговорення питань семінару, ознайомитися з рекомендованою літературою, відпрацювати в ОКЛ зміст 6 лекції. 2. Уточнити визначення понять діалектика, принцип, закон, категорія, метафізика, суперечність, міра, кількість, якість, заперечення, синергетика, еkleктика, догматизм, релятивізм, софістика та законспектувати їх в словник. 3. Ознайомитися з завданням для творчої самостійної роботи (Філософія: навч. посіб. / М.О.Шкепу.-К.: КНТУ, 2010. - С. 309). 4. Підготувати презентацію на тему «Життя і творчість Сократа». 	<p>2</p> <p>2</p> <p>10</p>

	<p align="center">Список рекомендованих джерел</p> <p><i>Основна:</i> 1-5. <i>Додаткова:</i> 13,14,17,18, 19, 21. <i>Інтернет-ресурси:</i>25, 26, 29.</p>	
<p>Знати: основні філософські концепції суспільства та особливості філософського тлумачення його сутності. Вміти: аналізувати сучасне інформаційне суспільство в контексті розвитку суспільно-історичного процесу.</p>	<p align="center">Тема 7. <u>Філософія суспільства і цивілізації</u></p> <p align="center">Лекція 1. Суспільство, його сутність та структура</p> <p align="center">План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні концепції суспільства в історії філософії. 2. Суспільство як система. Підходи до аналізу структури суспільства. 3. Суспільство як цивілізація. Філософські концепції цивілізації. <p align="center">Список рекомендованих джерел</p> <p><i>Основна:</i> 1, 2. <i>Додаткова:</i> 13,18, 21, 23. <i>Інтернет-ресурси:</i>25, 26, 29.</p> <p>Лекція 2. Періодизація суспільно-історичного процесу</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Доіндустріальна цивілізація: її структура та соціальні інститути. 2. Індустріальна цивілізація та поява капіталізму 3. Пост-індустріальна цивілізація: основні риси та тенденції розвитку <p align="center">Семінар 1. Основні концепції цивілізації.</p> <p align="center">План семінару:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Концепція виникнення та розвитку цивілізацій О. Шпенглера та А. Тойнбі (підготувати презентації) 2. Концепція цивілізацій П. Сорокіна і М. Данилевського (підготувати презентації). 2. Історія як протиставлення і конфлікт цивілізацій: «Схід» і «Захід», «Суша» та «Море», локальні та глобальні цивілізації. <p align="center">Семінар 2. Актуальні цивілізаційні проблеми.</p> <p align="center">План семінару.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Доповіді «Римського клубу» про перспективи розвитку світової 	<p align="center">2</p> <p align="center">2</p> <p align="center">2</p> <p align="center">2</p>

	<p><i>цивілізації (презентації)</i></p> <p>2. <i>Філософські та геополітичні концепції сучасного цивілізаційного розвитку: С. Хантінгтон, Ф. Фукуяма, З.Бжезінський (презентації)</i></p> <p>3. Особливості пост-індустріального суспільства: західний досвід і перспективи України.</p> <p>Завдання для самостійної роботи</p> <p>1. Підготуватися до обговорення питань семінару, ознайомитися з рекомендованою літературою, відпрацювати в ОКЛ зміст 7 лекції.</p> <p>2. Уточнити визначення понять суспільство, система, суспільні відносини, класи, соціальна стратифікація, історичні типи суспільства та законспектувати їх в словник.</p> <p>3. Ознайомитися з проблемним завданням та висловити свою думку (Філософія: підр./Льїн В.В., Кулагін Ю.І., Ч.2.- К. «Альтерпрес», 2002. - С. 217)</p> <p>4. Підготувати презентацію на тему «Знамениті філософські утопії: Платон, Томас Мор, Карл Маркс»</p> <p>Список рекомендованих джерел <i>Основна:</i> 1, 2. <i>Додаткова:</i> 13,14,17,18, 21, 23. <i>Інтернет-ресурси:</i>25, 26, 29.</p>	8
<p>Знати: специфіку та основне коло проблем філософії економіки. Вміти: застосовувати філософську методологію при аналізі економічної теорії та практики економічного життя суспільства.</p>	<p>Тема 8. <u>Філософія економіки</u></p> <p>Лекція. Філософські аспекти глобальної економіки</p> <p>План лекції</p> <p>1. Філософсько-методологічні засади економічної теорії і практики.</p> <p>2. Людиновимірна сутність економіки.</p> <p>3. Філософські засади глобалізації та «світового ринку».</p> <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основна:</i> 1-4. <i>Додаткова:</i> 10, 20. <i>Інтернет-ресурси:</i>25, 26, 29.</p>	2

	<p align="center">Семинар. Сучасні економічні проблеми та їх філософський аналіз.</p> <p align="center">План семінару</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Відносини власності, виробництва і споживання як об'єкт філософського аналізу. 2. Передбачення і прогнозування у подоланні кризових явищ глобалізації та анти-глобалізації. 3. Феномен «крипто-валюти» та його перспективи. <p align="center">Завдання для самостійної роботи</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підготуватися до обговорення питань семінару, ознайомитися з рекомендованою літературою, відпрацювати в ОКЛ зміст 8 лекції. 2. Уточнити визначення понять праця, капітал, гроші, вартість, товар, додаткова вартість, економіка знань, екоекономіка, економічні проблеми сучасності, глобалізація, анти глобалізація, крипто-валюта та законспектувати їх в словник. 3. Ознайомитися з проблемним завданням та висловити свою думку (Філософія: підр./Львів В.В., Кулагін Ю.І., Ч.2.- К. «Альтерпрес», 2002. - С. 370). 4. Підготувати презентацію на тему «Карл Маркс та його праця «Капітал». <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основна:</i> 1-4. <i>Додаткова:</i> 10, 20. <i>Інтернет-ресурси:</i> 25, 26, 29.</p>	<p align="center">2</p> <p align="center">8</p>
<p>Знати: сутність філософського осмислення культури, її типи й види. Вміти: визначати місце і роль культури у розвитку людини та суспільства.</p>	<p align="center">Тема 9. <u>Філософія історії</u></p> <p align="center">Лекція. Логіка і смисл всесвітньо-історичного культурного процесу.</p> <p align="center">План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Філософія історії як напрям філософських досліджень. 2. Основні підходи до визначення смислу і мети історичного процесу. Моделі історичного часу. 	<p align="center">2</p>

	<p>Список рекомендованих джерел: <i>Основна:</i> 1-4. <i>Додаткова:</i> 24 <i>Інтернет-ресурси:</i> 25, 26, 29.</p> <p>Семінар. Філософські утопії як ідеальні орієнтири історичного руху. План семінару.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Ідеальна держава Платона (презентація)</i> 2. <i>Утопії Т. Мора і Дж. Кампанелли (презентація)</i> 3. <i>Утопія К. Маркса (підготувати презентацію)</i> 4. <i>Анти-утопії в філософсько-футурологічних романах Дж. Оруелла «1984» та «Скотний двір» (презентація)</i> <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підготуватися до обговорення питань семінару, ознайомитися з рекомендованою літературою, відпрацювати в ОКЛ зміст 9 лекції. 2. Уточнити визначення понять філософія історії, історичний час, прогрес, регрес, всесвітня історія та законспектувати їх в словник. 3. Підготувати презентації на тему: погляди на філософію історію К. Маркса» <p style="text-align: center;">Тема 10. Філософія культури. Лекція. Світоглядні доміанти та орієнтири світової культури План лекції.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Філософські підходи до розуміння культури. 2. Вищі гуманістичні орієнтири культури: герой, геній, святий, мудрець. 3. Раціональне та ірраціональне в культурі: З. Ніцше, Ф. Достоєвський, З. Фрейд, К. Юнг. <p>Семінар. Моральні та екзистенційні проблеми контр-культури та субкультури. План семінару.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Нігілізм та анархізм в європейській культурі. 2. Фундаменталізм та проблема суїциду в 	<p style="text-align: right;">2</p> <p style="text-align: right;">6</p> <p style="text-align: right;">2</p> <p style="text-align: right;">2</p>
--	---	---

	<p>сучасних культурних практиках.</p> <p>3. Філософський аналіз проблеми бунту (за книгою А. Камю «Бунтуюча людина»)</p> <p>Завдання для самостійної роботи</p> <p>1. Підготуватися до обговорення питань семінару, ознайомитися з рекомендованою літературою, відпрацювати в ОКЛ зміст 10 лекції.</p> <p>2. Уточнити визначення понять культура, матеріальна культура, духовна культура, контркультура, психоделічна культура, цінності, нігілізм, бунт, та законспектувати їх в словник.</p> <p>3. Ознайомитися з проблемним завданням та висловити свою думку (Філософія: підр./Львів В.В., Кулагін Ю.І., Ч.2.- К. «Альтерпрес», 2002. - С. 277).</p> <p>4. Підготувати презентацію на тему «Молодіжні протестні рухи: світовий та вітчизняний досвід»</p> <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основна:</i> 1-4. <i>Додаткова:</i> 24 <i>Інтернет-ресурси:</i> 25, 26, 29.</p>	<p>10</p>
<p>Знати: сутність філософського тлумачення моралі.. Вміти: орієнтуватись у основних етичних концепціях в історії філософської думки та давати їм сучасну інтерпретацію.</p>	<p>Тема 11. <u>Філософія моралі</u></p> <p>Лекція. Етика: історія, теорія, практика.</p> <p>План лекції:</p> <p>1. Етика як філософська наука: коло проблем та основні підходи.</p> <p>2. Фундаментальні категорії моральної свідомості.</p> <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основна:</i> 1-4. <i>Додаткова:</i> 18. <i>Інтернет-ресурси:</i> 25, 26, 29.</p> <p>Семінар. Історія етичних вчень.</p> <p>План семінару:</p> <p>1 Етичні погляди Аристотеля</p> <p>2 Етичні погляди стоїків та епікурейців.</p> <p>3 Етичні погляди слов'янських релігійних мислителів (Г. Сковорода, П. Юркевич, М. Бердяєв, В. Соловйов)</p>	<p>2</p> <p>2</p>

	<p>Завдання для самостійного вивчення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ознайомитися з рекомендованою літературою за планом. 2. Підготуватися до письмової роботи за основними питаннями теми: <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Етичні концепції в історії філософської думки . 2.2. Природа, сутність та специфіка моралі. 2.3 Цінності та моральна культура особистості.. 2.4. Моральний нігілізм та його прояви у сучасному суспільстві. 3. Уточнити визначення понять мораль, норма, ціннісна орієнтація, загальнолюдські цінності, добро, краса, прекрасне, благо, справедливість, свобода, творчість та законспектувати їх в словник. 4. Підготувати презентацію на тему «Аристотель - засновник етики» <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основна:</i> 1-4. <i>Додаткова:</i> 18. <i>Інтернет-ресурси:</i> 25, 26, 29.</p>	8
--	--	---

<p>Знати: співвідношення релігії та філософії, сутність антиномії віри та розуму. Вміти: порівнювати між собою світові релігійні конфесії та світоглядні засади релігійного життя.</p>	<p style="text-align: center;">Тема 12. <u>Філософія релігії</u></p> <p style="text-align: center;">Лекція 1. Релігія у фокусі філософських досліджень.</p> <p style="text-align: center;">План лекції.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Походження та класифікація релігій. 2. Сутнісні характеристики релігії. Основні філософсько-релігійні системи. <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основна:</i> 1-4. <i>Додаткова:</i> 10, 12. <i>Інтернет-ресурси:</i> 25, 26, 29</p> <p style="text-align: center;">Семінар 1. Історія релігійних вірувань.</p> <p style="text-align: center;">План семінару:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Первісні вірування: анімізм, тотемізм, шаманізм. 2. Іудео-християнство як фундамент європейської цивілізації 3. Особливості ісламської філософії 4. Буддизм як філософсько-релігійна течія. <p style="text-align: center;">Лекція 2. Філософсько-релігійна думка Середньовіччя.</p> <p style="text-align: center;">План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Характерні особливості середньовічної релігійної філософії 2. Загальна характеристика патристики. 3. Філософсько-релігійні проблеми схоластики. <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основна:</i> 1, 2, 6, 7. <i>Додаткова:</i> 10, 12. <i>Інтернет-ресурси:</i> 25, 26, 29</p> <p style="text-align: center;">Семінар 2. Філософські проблеми патристики і схоластики</p> <p style="text-align: center;">План семінару:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Життя і творча спадщина Святого Августина. 2. Характерні особливості філософсько- 	<p style="text-align: center;">2</p> <p style="text-align: center;">2</p> <p style="text-align: center;">2</p> <p style="text-align: center;">2</p>
--	---	---

	<p style="text-align: center;">теологічної думки Фоми Аквінського</p> <p style="text-align: center;">3. Середньовічні докази існування Бога</p> <p>Завдання для самостійного вивчення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ознайомитися з рекомендованою літературою за планом. 2. Підготуватися до письмової самостійної роботи за основними питаннями теми: <ol style="list-style-type: none"> 2.1 Історико-філософські концепції походження та існування релігії. 2.2 Сучасні філософсько-релігійні вчення. 2.3. Світоглядні засади філософського тлумачення релігії. 2.4 Філософське розуміння свободи совісті. 2.5 Критичний та апологетичний підходи до визначення сутності релігії. 3. Уточнити визначення понять релігія, релігійна філософія, релігійна свідомість, теологія, екуменізм, соборність та законспектувати їх в словник. 4. Ознайомитися з проблемним завданням та висловити свою думку (Філософія: підр./Льїн В.В., Кулагін Ю.І., Ч.2.- К. «Альтерпрес», 2002. - С. 341). 5. Підготувати презентацію на тему «Небесна ангельська ієрархія Діонісія Ареопагіта» <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основна:</i> 1-4. <i>Додаткова:</i> 10, 12. <i>Інтернет-ресурси:</i> 25, 26, 29.</p>	8
--	---	---

<p>Знати: основне коло проблем філософії права, сутність природу і принципи права. Вміти: застосовувати теорію і методологію пізнання правової реальності у дослідженнях громадянського суспільства та правової держави.</p>	<p style="text-align: center;">Тема 13. <u>Філософія права</u></p> <p>Завдання для самостійного вивчення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати рекомендовану літературу. 2. Підготуватися до письмової роботи за такими питаннями: <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Філософські підходи до розуміння права. Сутність, природа і принципи права. 2.2. Теорія і методологія пізнання правової реальності. Природне і позитивне право. 2.3. Правова аксіологія. Правові цінності. 2.4. Правова культура і правове мислення. 2.5. Правова держава і демократичне суспільство. 3. Законспектувати працю Аристотеля «Політика». 4. Підготувати презентацію на тему «Громадянське суспільство і правова держава» <p style="text-align: center;">Список рекомендованих джерел:</p> <p><i>Основна:</i> 1-5. <i>Додаткова:</i> 10, 12. <i>Інтернет-ресурси:</i> 10, 13, 17</p>	<p>6</p>
<p>Разом</p>		<p>180</p>

* Курсивом визначено інтерактивні завдання з навчальної дисципліни «Філософія»

ІІІ СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ*

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Ільїн В.В., Кулагін Ю.І. Філософія: Підручник в 2 ч. – Ч.І. Історія розвитку філософської думки. – К.: Альтерпрес, 2002. – 464 с.; Ч.ІІ. Актуальні проблеми сучасності. – К.: Альтерпрес, 2002. – 480 с.
2. Мазараки А.А., Ільїн В.В. Філософія денег. – К., 2004. – 718 с.
3. Філософія: від витоків до сьогодення. Хрестоматія. (під заг. ред. акад. Губерського Л.В. – К., КНУТШ, 2016. – 520 с.

4. *Самоідентифікація особистості: філософський аналіз. Монографія /Хоружий Г., Боровська Л., Кулагін Ю., Ліпін М. (під загальною редакцією проф. Г.Ф. Хоружого). – К., КНТЕУ, 2018. – 192 с.*
5. *Конверський А.Є. Логіка. Підручник. 2 вид. виправлене. – К. : КНУТШ, 2017. – 391 с.*

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

6. Болховітінова О.Ю., Волощенко Л.Ю., Кваснюк Б.Є. Стратегічні виклики XXI століття суспільству та економіці України / За ред. В.М. Гейця, В.П. Семиноженка, Б.Є. Кваснюка. – К.: Фенікс, 2007. – 556 с.
7. Буряк П.Ю., Гупало О.Г. Європейська інтеграція і глобальні проблеми сучасності: Навч. посіб. – К.: Хай-Тек Прес, 2007. – 336 с.
8. Всемирная энциклопедия: Философия XX век / Гл. науч. ред. и сост. А.А. Грицанов. – Мн.: Харвест, Современный литератор, 2002. – 976 с.
9. Вандишев В.М. Філософія. Екскурс в історію вчень і понять: Навч. посіб. – К.: Кондор, 2006. – 474 с.
10. *Горлач М.І., Кремень В.Г., Ніколаєнко С.М., Требін М.П. Основи філософських знань: Філософія, логіка, етика, естетика, релігієзнавство: Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 1028 с.*
11. *Губерський Л.В., Надольний І.Ф., Розумний В.П. Філософія: Навч. посіб. – К.: Вікар, 2006. – 455 с.*
12. Діденко В.Ф. Філософія: ескізи для самопідготовки. Навч. посіб. – К.: Київ. ун-т, 2006. – 208 с.
13. *Касьян В.І. Філософія. Відповіді на питання екзаменаційних білетів: Навч. посіб. – К.: Знання, 2006 – 407 с.*
14. Кремень В.Г., Ільїн В.В. Філософія: Логос, Софія, Розум: Підручник. – К.: Книга, 2006. – 432 с.
15. Мозкова Н.Г. Логіка: Навч. посіб. / Мозкова Н.Г – К. : Каравела, 2007. – 248 с.
16. *Морозов А.Ю. Зло: метафізичні і богословські виміри. Монографія – К., КНТЕУ, 2018. – 296 с.*
17. Петрушенко В.Л. Філософія: Підручник. – Л.: Магнолія 2006, 2008. – 505 с.
18. Подольська Є.А. Кредитно-модульний курс з філософії: філософія, логіка, етика, естетика, релігієзнавство: Навч. посіб. – К.: ЦЕЛ, Інкос, 2006. – 632 с.
19. Причепій Є.М., Черній А.М., Чекаль Л.А. Філософія: Підручник. – К.: Академвидав, 2019. – 592 с.
20. *Філософський енциклопедичний словник / Інститут філософії ім. Г.С. Сковороди НАН України. – К.: Генеза, 2002.*
21. Філософська думка в Україні: Бібліогр. слов. / В.С. Горський, М.Л. Ткачук, В.М. Нічик та ін. – К.: Пульсари, 2002. – 244 с.
22. Франкл В. Людина в пошуках справжнього сенсу.– К., Логос, 2017. – 380 с.
23. Фромм Е. Мати чи бути? – К., Каравела, 2019. – 396 с.
24. Фромм Е. Мистецтво любові. – К., Слово, 2019. – 210 с.
25. Brooke Noel Moore, Kenneth Bruder. Philosophy. The power of ideas. The 8th edition. California state university. 2018. – 620 p.
26. Simon Blackburn. The Oxford dictionary of philosophy. 4th ed. Oxford university press. 2020. – 410 p.

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

27. <http://www.philosophy.ua> Сайт Українського філософського фонду
28. <http://www.philsci.univ.kiev.ua> (бібліотека факультету філософії Київського національного університету ім. Тараса Шевченка)
29. <http://www.psylib.kiev.ua> (Електронна бібліотека “psylib” (психологія, філософія, релігія, культурологія, методологія та ін.)
30. <http://religstudies.org.ua/main.php> (Сайт “Релігієзнавство в Україні” Української асоціації релігієзнавців)
31. <http://www.uct.kiev.ua/~sofi/> (Центр практичної філософії).
32. <http://www.nd.edu/Departments/Maritain/ndjmc.htm> (сайт, присвячений творчості Жака Марітена)

**Курсивом визначено джерела та літературу, яка наявна в бібліотеці КНТЕУ.*